

Antibiotica

De basis voor zuivelproducten is veilige melk van gezonde koeien. Melkveehouders gebruiken antibiotica zeer zorgvuldig, wat betekent dat er behandeld wordt volgens een bedrijfsbehandelplan en de voorschriften van de dierenarts. Antibiotica mogen alleen gebruikt worden om zieke dieren te behandelen, preventief gebruik is verboden. Als een koe behandeld wordt met antibiotica, wordt deze melk niet aan de fabriek geleverd. Ook nadat de kuur klaar is, gaat de melk van deze koe een bepaalde tijd niet naar de fabriek. Om er voor te zorgen dat melk met resten van antibiotica niet wordt verwerkt, wordt rauwe melk intensief gecontroleerd op antibioticaresiduen. De melk in de winkel bevat dus geen antibiotica.

Wat is de rol van de melkveehouder?

Strengere regels

In Nederland moeten melkveehouders **verantwoord omgaan** met antibiotica. Hiervoor gelden strenge regels. Antibiotica mogen alleen gebruikt worden om zieke dieren te behandelen, preventief gebruik van antibiotica is verboden. Niet ieder antibioticum mag worden toegepast. Voor ieder melkveebedrijf wordt door de dierenarts een bedrijfsbehandelplan gemaakt. Daarin staat onder andere welke antibiotica bij welke ziekte mogen worden gebruikt. Dit is afhankelijk van welk middel het beste werkt en er de minste kans is op het ontstaan van **antibioticaresistentie**.

Bedrijfsbehandelplan

De melkveehouder mag alleen antibiotica toedienen op advies van de dierenarts. Dit betekent dat een melkveehouder werkt volgens het door de dierenarts opgestelde **bedrijfsbehandelplan**. Sommige diergeneesmiddelen mogen uitsluitend worden toegediend door de dierenarts. Ook mag de melkveehouder maar een kleine hoeveelheid antibiotica op de melkveehouderij hebben.

Factsheet Antibiotica

Hoe zit het met antibiotica-gebruik in Nederland en hoe wordt dit vastgelegd?

Afname antibiotica-gebruik

In Nederland is een strikt beleid gevoerd om het gebruik van antibiotica in de melkveehouderij terug te dringen. En met goed resultaat. Het antibioticagebruik ligt de laatste jaren op een verantwoord laag niveau volgens de Autoriteit Diergeneesmiddelen.

Verplichting

Sinds januari 2012 bestaat de verplichte centrale database MediRund. In deze landelijke centrale database wordt geregistreerd hoeveel antibiotica in de rundveesector wordt gebruikt. De verplichting is vastgelegd in 'Besluit diergeneeskundigen' en het 'Besluit houders van dieren' van het ministerie van Economische Zaken en geldt voor alle ondernemers in Nederland die vijf of meer runderen houden. De dierenarts registreert in **MediRund** welke antibiotica op welk melkveebedrijf zijn afgeleverd.

DierDagDosering

Met de gegevens in MediRund kan berekend worden hoeveel dagen een dier is blootgesteld aan antibiotica in één jaar: een **DierDagDosering**. Per melkveebedrijf wordt de DierDagDosering berekend. De berekening van de DierDagDosering wordt jaarlijks herzien en onafhankelijk beheerd door de Stichting Diergeneesmiddelenautoriteit, de **SDa**. Melkveehouders kunnen door middel van de DierDagDosering het gemiddelde antibioticagebruik van hun eigen bedrijf vergelijken met het landelijk gemiddelde.

Wat is antibioticaresistentie?

Wanneer bacteriën ongevoelig worden voor antibiotica waarmee ze in aanraking zijn gekomen, spreekt men van antibioticaresistentie. Het antibioticum werkt dan niet meer tegen deze bacterie. Daarom is het van groot belang dat de melkveehouder de medicatie op de juiste manier toepast om antibioticaresistentie te voorkomen, onder meer door te werken **met het juiste type en de juiste hoeveelheid** antibioticum. Dit is voorgeschreven in het bedrijfsbehandelplan en door de dierenarts. Door de zorgvuldige omgang met antibiotica is het gebruik er van in de melkveehouderij sterk gedaald. In 2009 lag de gemiddelde dierdagdosering nog op 5,78. Sindsdien is er een sterke afname geweest. De laatste jaren is het antibioticagebruik in de melkveehouderij stabiel op een (volgens de Autoriteit Diergeneesmiddelen) laag niveau. In 2020 bedroeg de gemiddelde dierdagdosering 2,4.

Factsheet Antibiotica

Hoe wordt de melk gecontroleerd?

Onafhankelijke controle

De controle op de aanwezigheid van antibiotica in melk wordt op verschillende momenten uitgevoerd. Hierdoor is er 100% controle op de aanwezigheid van antibiotica. Wanneer de melk op de boerderij wordt opgehaald, wordt er uit de melktank een monster genomen door een daarvoor opgeleide en gecertificeerde chauffeur van de melkwagen. **Elk monster** uit de melktank wordt door een onafhankelijk en gespecialiseerd laboratorium gecontroleerd op de aanwezigheid van antibiotica. Als er in een monster toch antibiotica wordt gevonden, krijgt de veehouder een boete.

Monster

Er wordt ook een monster genomen voordat de melk uit de melkwagen de zuivelfabriek ingaat. Er wordt **ter plekke op antibiotica getest**. Als uit dit onderzoek blijkt dat er antibiotica in de melk in de melkwagen zit, wordt deze melk alsnog vernietigd.

Toezicht

Het toezicht op zuivelondernemingen en melkveehouders wordt uitgevoerd door de onafhankelijke **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)**.

Wat wordt er met de melk van behandelde koeien gedaan?

Als een koe behandeld wordt met antibiotica wordt de melk van deze koe **niet verwerkt**. Ook als de antibioticakuur voorbij is, kan het zijn dat de melk niet direct geleverd mag worden aan de fabriek. Dit heet **wachttijd**. Deze wachttijd hangt af van het antibioticum dat is gebruikt. De melkveehouder volgt hierbij altijd het bedrijfsbehandelplan en het voorschrift van de dierenarts. Alle melk die in Nederland wordt verwerkt, wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van antibiotica.

Antibiotica

Wist u dat ...

- ✓ ... in Nederland strenge regels gelden voor het gebruik van antibiotica? Zo mag een koe alleen behandeld worden met antibiotica als zij ziek is. Preventief gebruik is verboden.
- ✓ ... als een koe behandeld wordt met antibiotica, de melk van deze koe niet geleverd mag worden aan de fabriek? Als de kuur voorbij is, geldt er nog een wachttijd totdat de melk van deze koe weer geleverd mag worden.
- ✓ ... alle melk die in Nederland wordt verwerkt vooraf gecontroleerd wordt op de aanwezigheid van antibiotica? Mocht er antibiotica aangetroffen worden, dan wordt deze melk vernietigd en krijgt de melkveehouder een boete.
- ✓ ... een onafhankelijk gespecialiseerd laboratorium de melkmonsters test die van iedere tank op de boerderij genomen worden? Deze monsters worden getest op onder andere de aanwezigheid van antibiotica, maar bijvoorbeeld ook op het vet- en eiwitgehalte.
- ✓ ... in 2018 het antibioticagebruik met 47% gedaald is ten opzichte van 2009?